

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje nurodytų saulės šviesos energijos elektrinių plėtros“ projektas (toliau – Nutarimo projektas 1) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumo teritorijoje nustatymo“ projektas (toliau – Nutarimo projektas 2)

Projekto rengėjas Lietuvos Respublikos energetikos ministerija

Projekto tikslas Nutarimo projekto 1 tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹, 20³ straipsniais įstatymo nuostatas, numatančias galimybę Vyriausybei spręsti dėl tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių plėtros.

Nutarimo projekto 2 tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 16, 17, 20, 21¹, 22, 22², 23, 31, 39, 41, 41¹, 48², 48³, 48⁴, 49, 58, 59, 67, 71¹, 72, 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20¹, 73² straipsniais įstatymo nuostatas, numatančias pareigą Vyriausybei nustatyti pralaidumų paskirstymo proporcijas įstatyme nustatytiems prioritetams ir pralaidumų dalį, skirtą paskirstyti aukciono būdu.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)

Poveikis atitinkamai sričiai

Sritis: elektros energetikos sektorius.

Nutarimo projektu 1 nustatomos sąlygos tolesnei saulės šviesos energijos elektrinių plėtrai. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – Įstatymas) 13 straipsnio 10 dalyje, siekiant subalansuotos energetikos plėtros, įtvirtinta 2 GW įrengtosios galios riba saulės šviesos energijos elektrinėms. Elektros tinklų operatoriai, atlikę energetikos sistemos galimybių vertinimą, nustatė, kad elektros energetikos sistemos nepatikimo darbo riziką galima suvaldyti ribojant perteklinę energijos gamybą. Atitinkamai, tolesnė saulės šviesos energijos elektrinių plėtra, nekeliant grėsmės elektros energetikos sistemos balansui, galima, suteikiant galimybę privatiems ūkio subjektams vystyti saulės šviesos energijos elektrines, prisiimant papildomus išipareigojimus riboti elektros energijos generaciją pagal faktinį rinkos poreikį teisės aktų nustatyta tvarka. Tokio ribojimo galimybė nustatyta Elektros energetikos įstatymo 31 ir 39 straipsniuose.

Tokiu būdu būtų užtikrinta tolesnė saulės šviesos energijos elektrinių plėtra, didinant vietinę generaciją, tačiau nedaroma neigiama įtaka šalies energetikos sistemai.

Nutarimo projektu 2 nustatomos laisvų elektros tinklų pralaidumų paskirstymo proporcijos tarp prioritetinių grupių ir pralaidumų dalis atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms sausumos teritorijoje iki 2030 metų. Elektros tinklų operatoriai atlikę įvertinimą dėl elektros energetikos sistemos galimybių iki 2030 m. prijungti elektros energijos gamybos įrenginius, nustatė, kad saulės maksimali generacija vyrauja vasarą, kai vasaros vidutinis poreikis yra 2 GW. Taip pat, atsižvelgiant, kad tarpsisteminių jungčių galimybės eksportuoti yra 2,4 GW, sumoje energetikos sistemos galimybės prijungti saulės leistiną generuoti galią be ribojimų dėl tinklų sudaro 4,4 GW. Taip pat nustatė, kad vėjo generacija vyrauja rudenį, žiemą ir pavasarį, kai vidutinis poreikis yra 2,6 GW, tarpsisteminių jungčių galimybės eksportuoti yra 2,4 GW, iš viso vėjo leistina generuoti galia sudaro 5 GW, vertinant atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą sausumoje ir jūroje. Taip pat, įvertinus energetikos sistemos galimybes iki 2030 m. prijungti elektros energijos gamybos įrenginius bei leistiną generuoti galią, nurodytą šiuo metu išduotose galiojančiose elektrinės prijungimo sąlygose, išduotose gamintojams, kuriems leidimai nėra reikalingi, ketinimų protokoluose, leidimuose plėtoti, leidimuose gaminti bei rangovų deklaracijose, kurios pateikiamos elektros tinklų operatoriui, buvo nustatyti laisvi elektros tinklų pralaidumai saulės šviesos energijos elektrinėms (1,6 GW) ir vėjo elektrinėms (0,57 GW) 2023 m. sausio 30 d., kuriuos siūloma paskirstyti Elektros energetikos įstatymo projekto 31 straipsnio 2¹ dalyje ir 39 straipsnio 2¹ dalyje nurodytiems subjektams.

Taip pat Nutarimo projektu 2 numatyta, kad, nesant laisvų pralaidumų, tolesnė plėtra gali būti vykdoma taikant elektros energijos gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų pajėgumų arba eksploatavimo apribojimus. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad tolesnė atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių plėtra galima, didintų vietinę generaciją ir nedarytų neigiamos įtakos šalies energetikos sistemai.

Poveikis valstybės finansams

Papildomų valstybės biudžeto ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų Nutarimo projekto 1 ir Nutarimo projekto 2 įgyvendinimas nepareikalaus.

Poveikis administracinei naštai

Nutarimo projekto 1 ir Nutarimo projekto 2 įgyvendinimas administracinės naštos ūkio subjektams nesukurs.

Poveikis ekonomikai

Nutarimo projekte 1 ir Nutarimo projekte 2 siūlomi pakeitimai turės teigiamą poveikį kitoms socialinėms grupėms dalyvauti elektros energijos rinkoje. Nutarimo projekte 1 siūlomos įtvirtinti laisvų pralaidumų paskirstymo proporcijos nustatytos atsižvelgiant į Lietuvos strateginius tikslus, planuojamą

skirti finansavimą iš Europos Sąjungos fondų lėšų bei siekiant suteikti galimybę elektros energijos rinkoje dalyvauti mažiau finansiškai pajėgiems subjektams.

Tai gali turėti nedidelį neigiamą poveikį rinkos dalyviams, norintiems elektros energiją gaminti ir parduoti elektros energijos biržoje ar pagal dvišales elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis. Rinkos dalyviams, norintiems plėtoti elektrines, kai viršijama sistemos balanso riba (4,4 GW saulės šviesos energijos elektrinėms ir 5 GW vėjo elektrinėms), vadovaujantis galiojančiomis teisės aktų nuostatomis, būtų siūloma prie elektros tinklų prisijungti taikant eksploataavimo apribojimus. Tokiu atveju būtų galima prijungti tiek saulės ar vėjo galios, kiek pageidauja rinkos dalyviai, kuriems eksploataavimo apribojimai yra priimtini. Ribojimai dėl sistemos balanso priklauso nuo vartojimo ir eksporto galimybių, todėl tais laikotarpiais, kai gamyba būtų didesnė nei vartojimo ir eksporto galimybės, būtų taikomi sutarti apribojimai.

Kita svarbi informacija

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Lina Sveklaitė
Pareigos	Tvarios energetikos politikos grupės vadovė
Institucija (padalinys)	Energetikos ministerija
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	8 602 46 479, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt